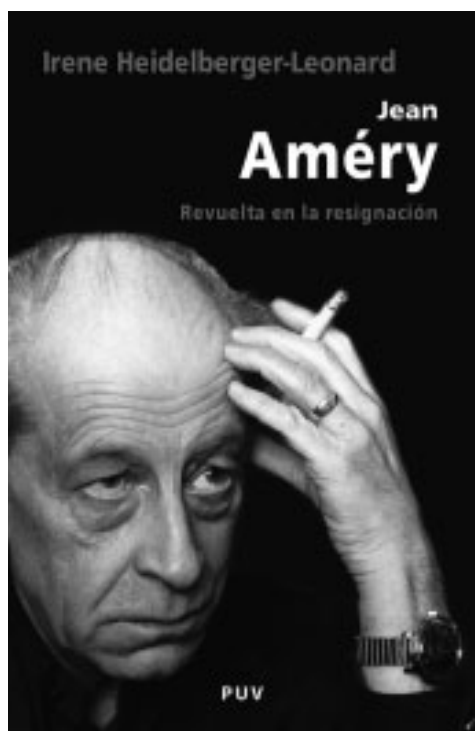

Una consciència del segle xx

Elaborada amb abundant material inèdit, Irene Heidelberger-Leonard ha escrit la primera biografia sobre Jean Améry, un dels intel·lectuals que va reflexionar d'una manera més radical sobre el que ha representat l'extermini dels jueus per a la cultura europea.

JEAN AMÉRY. REVUELTA EN LA RESIGNACIÓN

IRENE HEIDELBERGER-LEONARD

345 PÀGINES / 978-84-370-7688-1 / 30 EUROS

PUV, VALÈNCIA, 2010

L'obra de Jean Améry (Viena 1912-Salzburg 1973), ocupa un lloc central en el cànon de les obres literàries sobre la Shoah, al costat de les de Levi, Adorno, Arendt o Celan.

Supervivent del camp d'extermini d'Auschwitz, com el mateix Levi, els llibres d'Améry tenen un escàs valor documental. El seu propòsit, com ell mateix va declarar, és «avançar, més enllà del document estricte, cap a l'àmbit de l'anàlisi profunda i de la problemàtica existencial», sense compartir la voluntat de Levi de comprendre, d'entendre, que per a Améry significa voler perdonar-ho tot. Ell, per la seua banda, està del costat del ressentiment, perquè els crims siguen una realitat per als criminals. La seua moral és la dels derrotats. L'obra d'Améry expressa la profunda transcendència que ha tingut l'extermini dels jueus en la cultura occidental. De tota manera, la pèrdua de la confiança en un món transformat ja per sempre per aquest extermini en àmbit d'alie-

nació, no l'incapacita per a la memòria i la denúncia. En una sèrie de treballs assagístics de caràcter autobiogràfic, Améry reflexiona, implicant a l'extrem la seua consciència i la seua memòria, sobre la condició humana i la identitat jueva, sobre l'essència i dignitat del jo en un món que s'organitza oblidant les víctimes. En aquesta reflexió ocupa un lloc central la trilogia assagística de caràcter autobiogràfic formada per *Más allá de la culpa y la expiación*, *Revuelta y resignación*. *Acerca del envejecer* i *Años de andanzas nada magistrales*.

Quan l'intel·lectual no creient analitza la realitat d'Auschwitz retrospectivament no té més remei que arribar a la conclusió que aquesta realitat l'ha superat completament. Auschwitz no l'ha fet moralment més madur, sinó que l'ha deixat esgotat, buidat, desorientat. Per a Améry la història d'una vida és sempre la història d'un esperit. I aquest esperit –és el balanç que en fa– es desarticula i abdica a Auschwitz. Améry, en una mena de pensament contra ell mateix, destrueix minuciosament tot el que fins aleshores havia constituït la seua persona, enfrontada a l'antinòmia que representa l'obligació i la impossibilitat de seguir vivint després d'Auschwitz. La mateixa antinòmia s'aplica a la condició jueva, una condició que Améry, seguint Sartre, veu decretada des de fora. Perquè és l'antisemita qui crea els jueus, i no a l'inrevés. En l'an-

tisemitisme veu una actitud general no sols envers els jueus, sinó també envers l'ésser humà, la història i la societat. Elaborada amb abundant material inèdit, Heidelbergger ha escrit la primera biografia sobre Améry. Després d'analitzar l'origen de Améry com a intel·lectual autodidacta a la Viena de Wittgenstein, Heidelbergger tracta el seu exili d'Àustria i la seua col·laboració amb la resistència. Ofereix molt poca informació, en canvi, sobre el seu internament a Auschwitz. S'estén molt més sobre la lenta formació d'Améry com a escriptor a la postguerra, fins a la seua consagració a mitjan dels seixanta. Té un interès especial l'estudi de les seues relacions amb altres veus de la Shoah, com Levi i Arendt, amb l'existencialisme –sobretot amb Sartre– i amb els escriptors de la nova literatura alemanya. Paral·lelament al reconeixement d'Améry com a pensador i assagista, Heidelbergger remarca el seu rebuig a quedar encasellat com un «professional d'Auschwitz». Per això desitjava per sobre de tot ser reconegut com a novel·lista, perquè només així, pensava ell, podia ser considerat un membre de les *belles lettres*. Finalment, Heidelbergger exposa i analitza els diversos aspectes que convergeixen en el seu suïcidi. Molts passatges d'aquesta biografia són una mera paràfrasi de les obres d'Améry, cosa que no deixa de ser útil per al lector que no conega res d'aquest autor.